

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ
БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Пояснювальна записка і розрахунки
до дипломної роботи

МРЕ 778.01.04 ПЗ

Розробив студент групи 213-ФС-Д24
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)
Лесик Д.С.

Керівник: доцент, канд. екон.наук
Лисьонкова Н.М..

Рецензент: професор, д-р. екон.наук
Токмакова І.В.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра фінанси, облік і аудит

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма «Управління фінансами, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук
О.Г.Кірдіна
«30» вересня 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ Лесику Данилі Сергійовичу

1 Тема «Управління фінансовою безпекою підприємства»

Керівник Лисьонкова Наталія Миколаївна, канд. екон. наук, доцент
затверджені розпорядженням по економічному факультету
від «27» лютого 2025 року №63/25

2 Строк подання студентом закінченої роботи «10» січня 2026 року.

3 Вихідні дані: підібрати законодавчі акти і нормативні документи з теми дипломної роботи; вивчити і узагальнити монографічну, наукову, навчальну літературу щодо теми дипломної роботи; ознайомитися і підібрати сучасні публікації з теми роботи в наукових журналах й інших періодичних виданнях; зібрати, узагальнити, проаналізувати фінансову, статистичну й іншу необхідну економічну інформацію об'єкта дослідження

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) теоретичні підходи до визначення категорії «Фінансова безпека підприємства», сутність основних підходів до визначення рівня фінансової безпеки підприємства, механізм управління фінансової безпеки підприємства, загальна характеристика підприємства та аналіз його фінансового стану, технологія оцінювання рівню фінансової безпеки підприємства, аналіз рівня фінансової

безпеки підприємства, застосування факторного аналізу для визначення напрямів удосконалення організації фінансової безпеки підприємства, узагальнення заходів із підвищення рівня фінансової безпеки підприємства.

5 Перелік графічного матеріалу: функціональні цілі економічної безпеки, фактори, що впливають на фінансову безпеку підприємств, алгоритм оцінки стану фінансової безпеки підприємства в межах індикаторного підходу, механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства, механізм оптимізації фінансової безпеки підприємства, динаміка нерозподіленого прибутку, динаміка структури активів і пасивів, система індикаторів фінансової безпеки підприємства, вплив факторних показників моделі «Du Pont» на динаміку рентабельності власного капіталу, заходи оптимізації факторів, що впливають на рівень фінансової безпеки підприємства, система заходів з підвищення рівня фінансової безпеки підприємства.

Дата видачі завдання «30» вересня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Стан виконання етапів	Примітка
Вибір теми та її затвердження	30.09.25 -10.10.25	
Підбір літератури та статистичних матеріалів	11.10.25-31.10.25	
Консультація з керівником щодо організації роботи	01.10.25-05.10.25	
Огляд джерел інформації	06.10.25-20.10.25	
Написання чернетки першого розділу дипломної роботи	21.10.25-15.11.25	
Аналітична обробка інформації та написання чернетки другого розділу роботи	16.11.25-15.12.25	
Обробка матеріалу для написання аналітичних розрахунків третього розділу роботи	16.12.25-09.01.26	
Перед захист на кафедрі. Кінцеве оформлення роботи	10.01.26	

Студент _____ Лесик Д.С

Керівник _____ Н.М.Лисьонкова

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра містить с. 86, рис. 22, табл. 13, джерел 47. Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю всебічного наукового аналізу змісту комплексного поняття «фінансова безпека підприємства» та пошуку заходів підвищення її рівня на сучасному етапі розвитку економіко-правової держави та за умов трансформаційних процесів.

Метою роботи є визначення основних індикаторів фінансової безпеки підприємства та можливих напрямків її забезпечення, аналіз фінансового стану і рівня фінансової безпеки ТОВ «Леройс» та пошук шляхів удосконалення управління фінансовою безпекою.

Об'єктом дослідження є процес управління та забезпечення належного рівня фінансової безпеки ТОВ «Леройс».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти оцінки управління фінансовою безпекою ТОВ «Леройс».

Методи дослідження: наукова абстракція; системно-структурний аналіз; аналіз і синтез; порівняльний і економіко-статистичний аналіз; економіко-математичне моделювання; кореляційно-регресійний аналіз, факторний аналіз.

Інформаційною основою дослідження є матеріали наукових досліджень провідних вітчизняних і зарубіжних вчених і фахівців у сфері управління фінансовою безпекою підприємства, закони України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА, УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ, ОРГАНІЗАЦІЯ, АНАЛІЗ, ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ, ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ, СИСТЕМА ЗБАЛАНСОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА, БАНКРУТСТВО, АДАПТАЦІЯ.

ABSTRACT

The master's thesis contains 86 pages, 22 figures, 13 tables, and 47 sources.

The relevance of the research topic is determined by the need for a comprehensive scientific analysis of the complex concept of 'financial security of an enterprise' and the search for measures to increase its level at the present stage of development of an economic and legal state and under conditions of transformation processes.

The aim of the work is to determine the main indicators of financial security of an enterprise and possible directions for ensuring it, to analyse the financial condition and level of financial security of Leroy LLC, and to search for ways to improve financial security management.

The object of the study is the process of managing and ensuring an adequate level of financial security at Leroy LLC.

The subject of the study is the theoretical, methodological and practical aspects of assessing the management of financial security at Leroy LLC.

Research methods: scientific abstraction; systemic-structural analysis; analysis and synthesis; comparative and economic-statistical analysis; economic-mathematical modelling; correlation-regression analysis, factor analysis.

The information basis of the study is the materials of scientific research by leading domestic and foreign scientists and specialists in the field of enterprise financial security management, as well as the laws of Ukraine.

KEYWORDS

FINANCIAL SECURITY, FINANCIAL SECURITY MANAGEMENT, ORGANISATION, ANALYSIS, SOURCES OF FORMATION AND USE, FACTOR ANALYSIS, BALANCED SCORECARD SYSTEM, FINANCIAL CONDITION, INTEGRAL ASSESSMENT, BANKRUPTCY, ADAPTATION.

3мiCT

Вступ	8
1 Теоретичні основи управління фінансовою безпекою підприємства	11
1.1 Сутність фінансової безпеки підприємства та її місце в ієрархічній структурі економічної безпеки	11
1.2 Механізм управління фінансовою безпекою підприємства	18
1.3 Особливості фінансової безпеки на підприємствах залізничного транспорту	26
Висновки до першого розділу	29
2 Аналіз рівня фінансової безпеки підприємства ТОВ «Леройс»	32
2.1 Характеристика ТОВ «Леройс» та аналіз основних показників його діяльності	32
2.2 Оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства за допомогою методу коефіцієнтів	41
2.3 Аналіз рівня фінансової безпеки підприємства на основі індикаторного методу	53
Висновки до другого розділу	57
3 Удосконалення системи управління фінансової безпеки підприємства	60
3.1 Застосування факторного аналізу для визначення напрямів удосконалення процесу управління фінансовою безпекою підприємства	60
3.2 Узагальнення заходів із підвищення рівня фінансової безпеки підприємства	66

					МРЕ. 778.01.04 ПЗ									
Ізм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	Управління фінансовою безпекою підприємства					Літера	Аркуш	Арквів		
Розроб.		Лесик Д.С.											6	
Перевір.		Лисьонкова Н.М												
Н.контр.		Тройникова О.М.												
Затверд.		Кірдіна О.Г.								УкрДУЗТ				

Висновки до третього розділу	74
Висновки	77
Список використаних джерел	80
Додатки	85

					МРЕ. 778.01.04 ПЗ	Аркуш
Ізм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата		7

Список використаних джерел

- 1 Ареф'єва, О.В. Формування конкурентної стратегії підприємства в системі антикризового управління: О Ареф'єва, С Пілецька, М Лістрова - *Економіка та суспільство*.- № 43 – 2022 – С.75-83
- 2 Ареф'єва, О.В. Планування економічної безпеки підприємств / Ареф'єва О. В., Кузенко Т. Б. – К.: вид-во Європ. Ун-ту, 2016. – 170 с.
- 3 Ареф'єва, О.В. Економічні онови формування фінансової складової економічної безпеки / Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б // *Актуальні проблеми економіки*. – №26. – 2018. – С. 98-103.
- 4 Барановський, О.І. Фінансова безпека: монографія / О.І. Барановський– К. : Фенікс, 2014. – 338 с.
- 5 Білик, М.Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В.Павловська, Н.М. Притуляк – К. : КНЕУ, 2017. –592 с.
- 6 Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: навчальний курс / І.А. Бланк. -. Київ: Ніка-Центр, 2014. - 656 с.
- 7 Бойда С. Інноваційні підходи до управління підприємствами в умовах діджиталізації економіки. *Економіка та управління підприємствами*. 2022. Випуск 1 (85). С. 72–81. URL:<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle>
- 8 Болюх М. А. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
- 9 Васільєва, Л. М., Земляний, М. С. Управління ризиками в контексті стратегії антикризового управління. *Economics*, (2023). 10.5281/zenodo.10327777
- 10 Вахович І. М. Фінансовий менеджмент: магістерський курс: навчальний посібник. Видання третє, змінене і доповнене. Луцьк: Надстир'я, 2023. 640 с.
- 11 Викиданець, І.В. Методи оптимізації структури капіталу підприємства URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ_/2009_3/27.pdf (Дата звернення: 20.10.2025)
- 12 Волш К., Ключові показники менеджменту Видавництво Наш формат,

2023. 432 с.

13 Гавриш Г., Бобух Є., Калабін В. Методичні підходи до діагностики рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання з урахуванням дебіторської заборгованості. *Економіка та суспільство*, 2024 №59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-141>

14 Ганущак, Т. В. Оцінка фінансової безпеки підприємства / Т.В. Ганущак // *Вч. записки Університету «КРОК»*. – К.: 2014. – Вип. 1. – С. 45-52.

15 Гаватюк Л.С., Навчально-наочний посібник «Фінансовий аналіз у схемах і таблицях» / Гаватюк Л.С., Ковальчук Н.О. Чернівці, 2019. 120 с.

16 Ганущак Т.В., Артюх К.С. Економічний аналіз в системі управління підприємством. *Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції: Фінансова система України в умовах економічної та фінансової глобалізації світу.*–Том 1. – Київ, 15 грудня 2017 року / За редакцією професора В. М. Фурмана. Київський інститут банківської справи, 2017. С.22-25

17 Геєць В. М. Нестабільність та економічне зростання: монографія. Національна академія наук України, Ін-т економічного прогнозування. 2000. 344 с.

18 Горячева К.С. Аналіз ефективності фінансування проектів з використанням краудфандингу / К. С. Горячева, Ю. К. Тітомир, О. В. Бурдюг // *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. - 2021. - № 26. - С. 74-81. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Piir_2021_26_9

19 Гришова, І. Ю., Гнат'єва, Т. М. (2016). Управління ризиками у контексті стратегії антикризового управління. *Український журнал прикладної економіки*, 1(3), 32–40.

20 Гудзь О.Є., Прядка А.С. Управління інтелектуальним капіталом «*Економіка. Менеджмент. Бізнес*» № 2(36), 2021 С.5-11

21 Гудзь, О. Е. Стратегічні сценарії розвитку цифрової трансформації управління підприємств в нових економічних реаліях «*Економіка. Менеджмент. Бізнес*» № 2(45), 2024 С.10-17

22 Дергачова, В. В., Колешня, Я. О. (2022). Економічна безпека підприємства на засадах антикризового управління. *Journal of Economic and Business Management*,

<https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1936>

23 Джур О. Є., Шулякова А. С. Інноваційні аспекти удосконалення системи менеджменту організацій у сучасних умовах. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*. 2016. Випуск 6. С. 55–67.

URL:https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b8e8370ce8.pdf

24 Другова О.С. Контролінг в антикризовому вартісно-орієнтованому управлінні діяльністю виробничих підприємств. URL:

<https://ontu.edu.ua/download/dissertation/disser/2024/diser-Dugova.pdf>

25 Крупка М.І. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 440 с.

26 Круш П.В., Якименко Р.А. Методики оцінки фінансової діяльності підприємства // *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. – 2016. – №16. – С. 48–53.

27 Кузенко Т. Б. Фінансова безпека підприємства: навчальний посібник / Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов, О. Ю. Литовченко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 304 с.

28 Ліпич Л. Г. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021.- 758 с.

29 Лозовський О. М. Шляхи оптимізації системи менеджменту підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. No 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2019/48.pdf.

30 Марченко О.М.— Фінансова безпека держави Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О: навч. посібник. Львів, 2020. - 356 с

31 Нестеренко, В. Ю., Прокопенко, М. В., Коваль, І. Б. Антикризове управління в системах ризик-менеджменту та управління економічною безпекою підприємства. *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва*. 2024. № 23. С. 136-143. <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2024.32.136>

32 Носань, Н., Борисенко, О., Назаренко, Т. (2023). Антикризове управління та стратегічний розвиток підприємств у період війни. *Економіка та суспільство*,

<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-18>

33 Пасінович І. Економічна безпека підприємства : навч. посібник. Харків: Право, 2022. - 246 с.

34 Піхняк, Т. Методи оцінки та механізм управління фінансовою безпекою підприємства. *Сталий розвиток економіки*, 3(32), 2016. С. 109-113. <https://www.economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/375>

35 Резник Н. П. Інноваційні методи управління підприємствами з огляду на оцінку їхньої ефективності. *Економіка підприємства*. 2019. №4, С. 138–147. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2019/4/EV20194_138-147.pdf.

36 Руденко, С., Гіржева, О., Рижикова, Н., Накісько, О. Ризик-менеджмент у системі антикризового стратегічного управління аграрних підприємств. (2023). Modeling the development of the economic systems, 155–162. <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-9-21>

37 Седікова І. О. Нові парадигми менеджменту в умовах цифрової економіки. *Економіка харчової промисловості*. 2022. Том 14. Випуск 3. С. 37–43. URL: <https://journals.ontu.edu.ua/index.php/fie/article/download/2360/2555>.

38 Середа, А. Особливості діагностики кризових станів підприємства в мирний час та в умовах війни. *Економіка та суспільство*, (2024). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-65>

39 Ставерська Т. О., Шевчук І. Л. Фінансово-економічний механізм управління забезпеченням фінансової безпеки підприємства. *Фінанси, облік і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: сучасні проблеми та перспективи розвитку теорії і практики: матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф*, 28 жовтня 2016 р. Харків: ХДУХТ, 2016. С. 305-306.

40 Фінансова безпека держави: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Гукалюк А.В., Стасишин А.В., Слобода Л.Я.] – Львів: ЛНУ імені Івана. Франка. 2024. – 680 с.

41 Харазішвілі Ю. М. Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації: монографія / НАН України, Ін-т економіки промисловості. Київ, 2019. - 304 с.

42 Халтур С.М., Оптимізація фінансової безпеки підприємств на шляху подолання ризиків їх функціонування Халтур С.М. Грабчук О.М.. Шевчук В.В. *Агросвіт* №21 2024 С.21-26

43 Цибульська, Елеонора Іванівна. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 – Економіка / Е. І. Цибульська ; Нар. укр. акад. – Харків : Вид-во НУА, 2019. – 328 с

44 Цифрова адженда України – 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

45 Юринець, О. В. Ургентні інструменти антикризового управління підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції. <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/dissertation/15864/d47-2.pdf>

46 Яцкевич І. В. Сучасний менеджмент та менеджер : матеріали XXIII Всеукр. щоріч. студент. наук.-практ. конф. за між-народ. участю. Сучасний менеджмент : моделі, стратегії, технології. 28 квіт. 2022 р. Одеса : ДУ «Одеська політехніка». 2022. С. 12–13. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/public/Files/studolympconf/xxiii_konferenciya_suchasnyy_menedzhment_modeli_strategiyi_tehnologiyi_2022.pdf

47 White, Gerald I., Ashwinpaul C. Sondhi, and Dov Fried. «The Analysis and Use of Financial Statements». Wiley, 2003.